

**กรณีศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก
ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก
โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น**

**A CASE STUDY OF THE SITUATION IN UTILIZING LEARNING MEDIA FOR AUTISTIC CHILD
RESEARCH AND DEVELOPMENT CENTER OF AUTISTIC INCLUSIVE EDUCATION
DEMONSTRATION SCHOOL KHON KAEN UNIVERSITY**

นัยนา ชมภูศรี (Naiyana Chompoonsri)*

จุมพล ราชวิจิตร (Jumpol Rachvijit)**

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาสภาพปัจจุบันในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิต มหาวิทยาลัยขอนแก่น กลุ่มเป้าหมายในการศึกษาประกอบด้วย ผู้บริหารจำนวน 4 คน ครูผู้สอนจำนวน 14 คน เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยเป็นแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น การวิเคราะห์ข้อมูล นำข้อมูลที่รวบรวมได้มาทำการวิเคราะห์ สังเคราะห์ แล้วเขียนในลักษณะของการบรรยาย ผลการวิจัยพบว่า ครูผู้สอนเด็กนักเรียนออทิสติกเลือกสื่อสอดคล้องตามเนื้อหา ตามศักยภาพและความชอบของผู้เรียน จัดเตรียมสื่อไว้ล่วงหน้าตามแผนการจัดการเรียนรู้ มีการประเมินผลการใช้สื่อและกิจกรรมการเรียนรู้ที่ จัดให้ผู้เรียน เพื่อทำการปรับปรุง พัฒนาสื่อ และการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้เหมาะสมกับผู้เรียน

Abstract

The purpose of this research is to The situation in utilizing learning media for autistic child research and development center of autistic inclusive education Demonstration school Khon Kaen University. The target group consists of 4 administrators and 14 instructors. The instruments used for data collection are interview and observation forms designed by the researcher. The derived data were analyzed, synthesized and presented in narrative description. The research found that Autistic children instructors selected the media in accordance with student's potential and preference. The instructors also prepared the media in advance following lesson plans and evaluated media implementation and learning activities set for the students in order to rectify and develop the media and activities to fit the students.

คำสำคัญ: สภาพปัจจุบันในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก

Key words: The situation in utilizing learning media for autistic child

* นักศึกษา หลักสูตรศึกษาศาสตรมหาบัณฑิต สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

** รองศาสตราจารย์ สาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา คณะศึกษาศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

1. บทนำ

ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

การศึกษาเป็นปัจจัยในการสร้างและพัฒนาความรู้ ความคิด ความประพฤติ และคุณธรรมของบุคคล (กรมวิชาการ, 2544) พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542 กล่าวถึงสิทธิและหน้าที่ทางการศึกษา ซึ่งต้องจัดให้บุคคลมีสิทธิและโอกาสเสมอกันในการรับการศึกษาขั้นพื้นฐาน ไม่น้อยกว่า 12 ปี และการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลซึ่งมีความบกพร่องทางร่างกาย จิตใจ สติปัญญา อารมณ์ สังคม การสื่อสารและการเรียนรู้ ต้องจัดให้บุคคลดังกล่าวมีสิทธิและโอกาสได้รับการศึกษาขั้นพื้นฐานเป็นพิเศษ ซึ่งเมื่อกล่าวถึงบุคคลออทิสติกจึงเป็นบุคคลที่มีความบกพร่องกลุ่มหนึ่งตามพระราชบัญญัติการฟื้นฟูสมรรถภาพคนพิการ พ.ศ. 2534 เป็นบุคคลที่มีความพิการด้านจิตใจหรือพฤติกรรม มีความผิดปกติเกี่ยวกับพัฒนาการทางด้านการสื่อสาร ภาษา สังคม และอารมณ์เป็นอย่างมาก จัดได้ว่าเป็นผู้ที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษทางการศึกษา ดังนั้นในการจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกและบุคลากรในโรงเรียนต้องมีความรู้และความเข้าใจเรื่องออทิสติก มีจิตใจที่เมตตา ต้องการให้ความช่วยเหลือ มีความอดทนที่จะช่วยปรับเปลี่ยนพฤติกรรมสร้างเสริมทักษะใหม่ๆ และให้การศึกษาตามความถนัดของเด็กแต่ละคน (ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ, 2543) โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นได้มองเห็นความจำเป็นจึงจัดตั้งศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่นขึ้น โดยเกิดจากความร่วมมือของผู้บริหาร ครู ผู้ปกครอง และผู้ที่เกี่ยวข้องกับเด็กออทิสติกเพื่อจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกโดยใช้แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล (IEP: Individual Education Plan) หลักสูตรที่ใช้เป็นหลักสูตรคู่ขนานโดยยึดหลักสูตรของโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น (มอดินแดง) เป็นหลักควบคู่กันกับหลักสูตรที่จัดทำขึ้นโดยยึดหลักความสามารถและความต้องการของเด็กแต่ละคน ซึ่งในการจัดการเรียนการสอน ครูผู้สอนเป็นบุคคลสำคัญที่ต้องสามารถจัดประสบการณ์ให้เหมาะสมกับผู้เรียน และสิ่งที่เป็นตัวช่วยสำคัญ คือ สื่อการเรียนรู้ทั้งหลายที่จะกระตุ้นและส่งเสริมให้เด็กสนใจต่อสิ่งที่เรียน ช่วยให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ได้ตามจุดมุ่งหมาย

การจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติกนั้นจะจัดการศึกษาในรูปแบบของแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล ที่จัดให้เหมาะสมตามความต้องการจำเป็นพิเศษของเด็กแต่ละคน โดยเกิดจากความร่วมมือของผู้ปกครองเด็ก บุคลากรทางการศึกษา และบุคลากรทางการแพทย์ ตามนโยบายการจัดการศึกษาของประเทศ โดยกำหนดให้มีการปรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นสำหรับบุคคลที่มีความต้องการจำเป็นพิเศษ จะต้องได้เรียนรู้ในสิ่งที่จำเป็นทันทีที่รู้ว่ามีอาการหรือมีความต้องการจำเป็นพิเศษ และสามารถพัฒนาได้ตามธรรมชาติอย่างเต็มศักยภาพ เน้นการปรับสาระการเรียนรู้เพื่อใช้ในการดำรงชีวิตโดยจัดแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล เพื่อเลือกเรียนรู้ตามรูปแบบที่เหมาะสมสอดคล้องกับศักยภาพของแต่ละบุคคล ดังนั้นครูผู้สอนจึงจำเป็นต้องมีความสามารถในการปรับสาระการเรียนรู้และมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นให้เหมาะสมกับความต้องการจำเป็นพิเศษของผู้เรียนตลอดจนการนำไปใช้ได้จริงในชีวิตประจำวันเป็นการปรับกระบวนการและวิธีการจัดการเรียนรู้ เช่น กลุ่มผู้เรียน การจัดที่นั่ง สภาพแวดล้อม เอกสารประกอบการเรียนการสอน และสื่อการเรียนรู้ ขอบข่าย เนื้อหา จุดประสงค์ เป้าหมาย วิธีการและเทคนิคที่ใช้จัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับผู้เรียน รวมทั้งการปรับเกณฑ์การวัดผลให้สอดคล้องกับลักษณะการเรียนรู้ของ

ผู้เรียน ซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล ในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ให้กับเด็กออทิสติกสื่อการเรียนรู้เป็นเครื่องมือสำคัญที่ใช้ถ่ายทอดความรู้ ความเข้าใจ ความรู้สึก เพิ่มพูนทักษะและประสบการณ์ สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ กระตุ้นให้เกิดการพัฒนาทางการคิด มีประโยชน์ทั้งการช่วยเหลือ บำบัด และเสริมสร้างคุณธรรมจริยธรรมให้กับผู้เรียน

ในฐานะที่ผู้วิจัยเรียนสาขาวิชาเทคโนโลยีการศึกษา มีบทบาทในการออกแบบและพัฒนาสื่อการเรียนรู้ จึงเห็นความสำคัญของการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ครูจะต้องจัดให้เหมาะสมกับผู้เรียนเพื่อส่งเสริมให้ผู้เรียนเกิดการเรียนรู้ตามจุดมุ่งหมายได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะเด็กออทิสติกที่มีความผิด

1. ตัวแปรที่ศึกษา คือ สภาพปัจจุบันในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ประกอบด้วย สภาพการจัดศูนย์วิจัยออทิสติก สภาพการบริการสื่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน สภาพการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้ และสภาพการดำเนินงานตามบทบาทของผู้บริหารและครู

2. กลุ่มเป้าหมายในการศึกษา ได้แก่ ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 14 คน ที่เกี่ยวข้องกับการจัดการเรียนการสอน ในศูนย์วิจัยและพัฒนากิจการศึกษาศาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

3. สถานที่ทำการวิจัย คือ ศูนย์วิจัยและพัฒนากิจการศึกษาศาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. ช่วงเวลาในการเก็บข้อมูล ภาคเรียนที่ 2 ปีการศึกษา 2549

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

1. สภาพปัจจุบันในการใช้สื่อการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก หมายถึง สภาพการจัดศูนย์วิจัยออทิสติก ประกอบด้วย การจัดทำที่ตั้งของศูนย์วิจัยออทิสติก การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและศูนย์วิจัย และการจัดชั้นเรียนสำหรับเด็กออทิสติก สภาพการบริการสื่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย การบริการสื่อการเรียนรู้ การจัดระบบสื่อการเรียนรู้ และการให้ความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ สภาพการดำเนินงานตามบทบาทของผู้บริหาร ประกอบด้วย การคัดเลือกบุคลากร การจัดแผนการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในโรงเรียนและครูในศูนย์วิจัยออทิสติก และการนิเทศ ติดตาม ผลการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก สภาพการดำเนินงานตามบทบาทของครูผู้สอนเด็กออทิสติก ประกอบด้วย การคัดแยกเด็กนักเรียนออทิสติก การจัดแผนการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก การรายงานผลการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก และสภาพการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งประกอบด้วย หลักการเลือก หลักความพร้อม หลักการควบคุม หลักการปฏิบัติ และหลักการประเมินผล
2. สื่อการเรียนรู้ หมายถึง วัสดุ อุปกรณ์ เทคนิคและวิธีการต่างๆ ที่ใช้ในการจัดการเรียนการสอน ในศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งเป็นเครื่องมือช่วยครูผู้สอน ในการถ่ายทอดความรู้ ข้อเท็จจริง สร้างสถานการณ์การเรียนรู้ เพื่อพัฒนาเด็กออทิสติกให้เกิดการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ที่ต้องการ
3. แผนการศึกษาเฉพาะบุคคล หมายถึง แผนการจัดการศึกษาให้กับเด็กออทิสติก ที่จัดทำขึ้นในศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น โดยครูผู้สอนร่วมมือกับผู้ปกครองประชุมปรึกษาหารือกันก่อนว่า เด็กแต่ละคนมีความบกพร่องในด้านใด แล้วกำหนดจุดประสงค์โดยใช้สาระการเรียนรู้ และผลการเรียนรู้ที่คาดหวังของหลักสูตรแกนกลาง นำมาจัดเป็นแผนการศึกษาเฉพาะบุคคลของเด็กแต่ละคน เป็นแผนในระยะหนึ่งปี และมีการทบทวนแผนทุกภาคเรียน และครูผู้สอนมีหน้าที่ดูแลรับผิดชอบเด็กเป็นรายบุคคล คือ ครูหนึ่งคนรับผิดชอบเด็กหนึ่งคน
4. เด็กออทิสติก หมายถึง เด็กนักเรียนออทิสติก ที่เรียนในศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
5. ครูผู้สอนเด็กออทิสติก หมายถึง ครูที่ปฏิบัติการสอนเด็กออทิสติก ที่ประจำในศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น
6. ผู้บริหาร หมายถึง ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฯ มอดินแดงระดับประถม และรองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฯ มอดินแดงระดับมัธยม
7. ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก หมายถึง ศูนย์ที่ทำการศึกษาวิจัยและพัฒนา รูปแบบการจัดการเรียนการสอนแบบเรียนรวมที่เหมาะสม และมีประสิทธิภาพสำหรับเด็กออทิสติก เป็นศูนย์กลางของการศึกษา ค้นคว้า และพัฒนาการศึกษาแบบเรียนรวม สำหรับเด็กออทิสติกของภาคตะวันออกเฉียงเหนือ ตั้งอยู่ที่โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น(มอดินแดง) มหาวิทยาลัยขอนแก่น เลขที่ 123 ถนนมิตรภาพ ต.ในเมือง อ.เมือง จ.ขอนแก่น 40002

6. รูปแบบที่ใช้ในการวิจัย

การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยแบบบรรยายประกอบด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึกกับกลุ่มเป้าหมายคือผู้บริหาร จำนวน 4 คน ครูผู้สอน จำนวน 14 คน และการสังเกตกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ไปจนถึงสภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งภายในและภายนอกของศูนย์วิจัยออทิสติก

7. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

1. แบบสัมภาษณ์ ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลสภาพการจัดศูนย์วิจัยออทิสติก ประกอบด้วย การจัดทำที่ตั้งของศูนย์วิจัยออทิสติก การจัดสิ่งแวดล้อมภายในโรงเรียนและศูนย์วิจัย และการจัดห้องเรียนสำหรับเด็กออทิสติก สภาพการบริการสื่อการเรียนรู้ในปัจจุบัน ประกอบด้วย การบริการสื่อการเรียนรู้ การจัดระบบสื่อการเรียนรู้ และการให้ความรู้ในการผลิตและการใช้สื่อการเรียนรู้ สภาพการดำเนินงานตามบทบาทของผู้บริหาร ประกอบด้วย การคัดเลือกบุคลากร การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก การให้คำปรึกษาแนะนำแก่ครูในโรงเรียนและครูในศูนย์วิจัยออทิสติก และการนิเทศติดตาม ผลการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก สภาพการดำเนินงานตามบทบาทของครูผู้สอนเด็กออทิสติก ประกอบด้วย การคัดแยกเด็กนักเรียนออทิสติก การจัดการศึกษาสำหรับเด็กออทิสติก การรายงานผลการจัดการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก และสภาพการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ซึ่งประกอบด้วย หลักการเลือก หลักความพร้อม หลักการควบคุม หลักการปฏิบัติ และหลักการประเมินผล ในการสัมภาษณ์ ผู้วิจัยเป็นผู้สัมภาษณ์ ส่วนผู้ให้สัมภาษณ์ ได้แก่ ผู้บริหารและครูผู้สอนเด็กออทิสติก ประกอบด้วย ผู้อำนวยการศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก ผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฯ มอดินแดงระดับประถม รองผู้อำนวยการโรงเรียนสาธิตฯ มอดินแดงระดับมัธยม และครูผู้สอนเด็กออทิสติกในศูนย์วิจัยออทิสติก

2. แบบสังเกต ใช้เก็บรวบรวมข้อมูลเกี่ยวกับการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติกในศูนย์วิจัยออทิสติก ซึ่งประกอบด้วย การเลือกสื่อ การวางแผนการใช้สื่อ การดูแลควบคุมผู้เรียนในการใช้สื่อ ในการสังเกตผู้วิจัยเป็นผู้สังเกตการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติกของครูผู้สอนในศูนย์วิจัยออทิสติก

8. การสร้างและหาประสิทธิภาพของเครื่องมือ

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ได้แก่ แบบสัมภาษณ์ แบบสังเกต ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้นตามขั้นตอนดังนี้

1. ศึกษาแนวคิด ทฤษฎี และหลักการสร้างเครื่องมือในการวิจัย
2. ศึกษางานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับสภาพการใช้สื่อการเรียนรู้และการศึกษาเกี่ยวกับเด็กออทิสติก
3. ศึกษาสภาพบริบทปัจจุบันในการบริหารจัดการ ของศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น

4. กำหนดกรอบแนวคิดและโครงสร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกตตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย
5. สร้างแบบสัมภาษณ์ และแบบสังเกต เสนอผู้เชี่ยวชาญทางด้านการสอนเด็กออทิสติก และผู้เชี่ยวชาญทางด้านสื่อการเรียนรู้ จำนวน 3 คน เพื่อตรวจสอบความตรงตามเนื้อหา และตรวจแก้สำนวนภาษา
6. นำแบบสัมภาษณ์และแบบสังเกตที่ผู้เชี่ยวชาญพิจารณาแล้ว มาวิเคราะห์หาค่าความสอดคล้องของวัตถุประสงค์ โดยคัดเลือกเฉพาะข้อที่มีค่า IOC ตั้งแต่ 0.50 ขึ้นไปมาปรับปรุงแก้ไขตามข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญ จัดทำเครื่องมือฉบับสมบูรณ์
7. นำเครื่องมือไปเก็บรวบรวมข้อมูล

9. การใช้แบบสัมภาษณ์และแบบสังเกต

การเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยดำเนินการสัมภาษณ์และสังเกตด้วยตนเอง โดยสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายที่ละคนพร้อมบันทึกเสียงเพื่อเก็บข้อมูลมาวิเคราะห์ และสังเกตการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม รวมถึงสังเกตสภาพแวดล้อมทั่วไปทั้งภายในและภายนอกของศูนย์วิจัยออทิสติกพร้อมบันทึกผลการสังเกต.

10. แผนการสัมภาษณ์และการสังเกต

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการเก็บข้อมูลตามแผนการสัมภาษณ์และการสังเกต ดังนี้

การสัมภาษณ์ ผู้วิจัยแบ่งการสัมภาษณ์ ออกเป็น 2 ครั้ง

ครั้งที่ 1 สัมภาษณ์ผู้บริหาร จำนวน 4 คน ตั้งแต่วันที่ 7-15 ธันวาคม 2549

ครั้งที่ 2 สัมภาษณ์ครูผู้สอน จำนวน 14 คน ตั้งแต่วันที่ 18 ธันวาคม 2549 ถึงวันที่

19 มกราคม 2550

การสังเกต ผู้วิจัยทำการสังเกตแบบมีส่วนร่วมและไม่มีส่วนร่วม ตั้งแต่วันที่ 7 ธันวาคม 2549 ถึงวันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2550

11. วิธีการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูล

การวิจัยครั้งนี้ผู้วิจัยได้ทำการวิเคราะห์ข้อมูลจากผลการสัมภาษณ์กลุ่มเป้าหมายและสังเกตการจัดการเรียนการสอน รวมถึงสภาพแวดล้อมภายในศูนย์วิจัยออทิสติก โดยแบ่งออกเป็น 5 ด้านตามหลักการใช้สื่อ และทำการสังเคราะห์ข้อมูลโดยใช้หลักทฤษฎีการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ควรยึด 5 ประการตามหลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พ.ศ 2542

12. สรุปและอภิปรายผลการวิจัย

ผลการวิจัยพบว่า การใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก ครูผู้สอนมีการใช้สื่อการเรียนรู้ทุกครั้งในการจัดกิจกรรมให้กับนักเรียน สื่อที่เลือกใช้ ได้แก่ สื่อที่เป็นรูปภาพ เช่น บัตรภาพ บัตรคำ แบบฝึกหัด สื่อที่เป็นของจริง เช่น ตูปลา อุปกรณ์เครื่องใช้ในบ้าน อุปกรณ์ที่ใช้ในการวัดสถานที่จริง สื่อที่เป็นของจำลอง เช่น หุ่นจำลอง ผักผลไม้จำลอง รูปทรงมิติ สื่อเทคโนโลยี เช่น คอมพิวเตอร์ บทเรียนคอมพิวเตอร์ช่วยสอน (CAI) วิดิทัศน์ เทปเสียง สื่อมัลติมีเดีย ภาพเคลื่อนไหว และมีเสียง ทั้งนี้สื่อการเรียนรู้ที่ผู้เรียนให้ความสนใจและใช้ได้ผลดีส่วนใหญ่เป็นสื่อรูปภาพ รองลงมา เป็นสื่อเทคโนโลยี สื่อที่มีการเคลื่อนไหวส่งเสียงได้ สื่อของจริง ของจำลอง และสื่อที่สัมผัสได้

ข้อค้นพบในการใช้สื่อจัดกิจกรรมการเรียนรู้สำหรับเด็กออทิสติก โดยสรุปผลตามหลักการใช้สื่อการเรียนรู้ที่ครูควรรียด 5 ประการ ดังนี้

1. หลักการเลือก สื่อที่เลือกใช้ส่วนใหญ่ได้แก่ สื่อที่เป็นรูปภาพ สื่อที่เป็นของ สื่อที่เป็นของจำลอง สื่อเทคโนโลยี สื่อมัลติมีเดีย ภาพเคลื่อนไหวและมีเสียง ครูเลือกสื่อให้สอดคล้องตามเนื้อหาวิชาเหมาะสมตามศักยภาพของเด็ก ความชอบ ความถนัด และความคงทนต่อการใช้งาน
2. หลักความพร้อม ครูผู้สอนจัดเตรียมสื่อไว้ล่วงหน้าตามแผนการเรียนรู้ในเนื้อหาที่จะสอน และเตรียมความพร้อมให้กับผู้เรียนก่อนการใช้สื่อในการจัดกิจกรรมการเรียนการสอนด้วยการพูดคุยทักทาย การร้องเพลงทำท่าประกอบ จัดผู้เรียนนั่ง บอกกติกาก่อนดำเนินกิจกรรม
3. หลักการควบคุม ครูผู้สอนดูแลควบคุมผู้เรียนโดยวางกติกา แนะนำวิธีการใช้สื่อ ให้ผู้เรียนมีส่วนร่วมในการใช้สื่อ ซึ่งผู้สอนคอยช่วยเหลือแนะนำ สังเกตพฤติกรรมของนักเรียนอย่างใกล้ชิด ให้การเสริมแรงเพื่อให้ผู้เรียนสามารถใช้สื่อได้ตามเป้าหมาย
4. หลักการปฏิบัติ ในการใช้สื่อการเรียนรู้ของผู้เรียนผู้เรียนส่วนใหญ่สามารถใช้สื่อการเรียนรู้ได้ตามวัตถุประสงค์ของแผนการเรียนรู้ และสามารถเรียนร่วมกันกับเพื่อนร่วมชั้นได้โดยไม่ขัดแย้งกัน
5. หลักการประเมินผล มีการนิเทศการสอนโดยฝ่ายนิเทศ ครูผู้สอนปรับปรุงพัฒนาสื่อการเรียนรู้ให้แข็งแรงคงทน ทนสมัย และใช้งานได้คุ้มค่า ตลอดจนการจัดกิจกรรมให้เหมาะสมกับผู้เรียนซึ่งมีความแตกต่างกันในแต่ละบุคคล

13. ข้อเสนอแนะ

ผลการวิจัยพบว่าสื่อการเรียนรู้ที่ใช้สำหรับเด็กออทิสติกในศูนย์วิจัยออทิสติกมีจำนวนมาก และมีคุณสมบัติแตกต่างกันไป จึงควรมีการจัดประเภทให้ชัดเจน เพื่อความสะดวกในการเลือกใช้ และควรมีการวิจัยสื่อการเรียนรู้ของเด็กออทิสติก โดยเจาะจงในสื่อแต่ละประเภท ทั้งนี้เพื่อหาประสิทธิภาพของสื่อประเภทนั้น และแนวทางในการพัฒนาสื่อให้เหมาะสมตามความแตกต่างของแต่ละบุคคลสำหรับเด็กออทิสติก

14. เอกสารอ้างอิง

- กรมวิชาการ. (2544). หลักสูตรการศึกษาขั้นพื้นฐาน พุทธศักราช ๒๕๔๔. กรุงเทพฯ : องค์การรับส่งสินค้าและพัสดุภัณฑ์.
- กิดานันท์ มลิทอง. (2540). เทคโนโลยีการศึกษาและนวัตกรรม. กรุงเทพฯ: ชวนพิมพ์.
- จรี ทองคำ. (2548). การจัดทำแผนการศึกษาเฉพาะบุคคล. ค้นเมื่อ 13 กุมภาพันธ์ 2550, จาก <http://school.obec.go.th>
- จันทร์ฉาย เตมียาการ. (2533). การเลือกใช้สื่อทางการศึกษา. กรุงเทพฯ: โอเดียนสโตร์.
- ไชยยศ เรืองสุวรรณ. (2526). เทคโนโลยีทางการศึกษา: หลักการและแนวปฏิบัติ. พิมพ์ครั้งที่ 1 กรุงเทพฯ: วัฒนาพานิช.
- ดุสิต ลิขนะพิชิตกุล. (2545). พัฒนาการบำบัดสำหรับเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: แปลนพับลิชชิง.
- บุญชม ศรีสะอาด. (2535). การวิจัยเบื้องต้น. กรุงเทพฯ: สุวีริยาสาส์น.
- ผดุง อารยะวิบูลย์. (2546). วิธีสอนเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: รำไทย เพรส.
- วารี ธีระจิตร. (2545). การศึกษาสำหรับเด็กพิเศษ. กรุงเทพฯ: จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.
- ศูนย์พัฒนาหลักสูตร กรมวิชาการ. (ม.ป.ป.). การปรับมาตรฐานการเรียนรู้ช่วงชั้นสำหรับคนพิการ. ค้นเมื่อ 30 มีนาคม 2550, จาก http://academic.obec.go.th/document/infor/basic_learning.pdf
- _____. (2543). การพัฒนาเด็กออทิสติก. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- _____. (2545). คู่มือพัฒนาสื่อการเรียนรู้. กรุงเทพฯ: ครูสภาลาดพร้าว.
- สมพร นวนเสรีจ. (2548). การศึกษาสภาพบริบทในการจัดการศึกษาสำหรับบุคคลออทิสติก. ขอนแก่น: ศูนย์วิจัยและพัฒนาการจัดการศึกษาพิเศษแบบเรียนรวมสำหรับเด็กออทิสติก โรงเรียนสาธิตมหาวิทยาลัยขอนแก่น มหาวิทยาลัยขอนแก่น.
- สำนักงานคณะกรรมการการศึกษาแห่งชาติ. พระราชบัญญัติการศึกษาแห่งชาติ พ.ศ. 2542. กรุงเทพฯ: สยามสปอร์ต ซินดิเคท.